

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

104. An Notarius effectus Clericus sit puniendus à iudice laico pro falsitate, quando erat laicus? Sed difficultas est, quid faciendum, si talis Clericus conficeret acta, & instrumenta? Ex part. 4. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

vel in partibus vetitis fuerunt inuenta non ligant Clericos, & Ecclesiasticas personas: quia indicium de secularibus prohibetur, Clericos distringere, aut condemnare, e. 2. de for. comp. tum, quia causa, quamvis sua natura mere temporalis sit ratione personarum Clerici, contra quem mouetur, manet Ecclesiastica, quidquid contrarium resolvant aliqui. Idque suadere conantur ex eo: quia quando onus impositum est rei potest secularis iudicare, ut executio fiat, in re, quae in suo territorio, & iurisdictione est, non habito respectu, an persona, cuius res est pertineat ad suum forum, vel iurisdictionem. Confirmatur haec ratio: quia hoc pacto persona Clerici non condemnatur à Iudice seculari, nec eius statuto ligatur: quia in personam Clerici nulla dirigitur executio, sed onus reale rei impositum à Clerico exigitur, sicut aliud quodcumque tributum reale. Sed ratio haec non evincit, omnino oporteat sententiam ferri, & condemnationem poenarum fieri in personam: quia animalia minime sunt capacia, quod conveniantur, vel condemnentur, arg. cap. 2. vbi rem, quae culpa caret, in damnum vocari non convenit, hoc tit. s. mulier. vers. queritur. 15. q. 5. ibi: Nec villo modo capax legis sit. Bonus text. in l. 1. post princ. si quadrupes panperiem fecisse dicatur, ergo fundamentum praedictum contrariae opinionis secundum iuris rigorem, stare non potest. Ita Barbofa, licet ut supra diximus contrariam sententiam multi doceant.

RESOL. CIII.

An si animalia Clericorum inferant damnum, possint per iudicem secularem capi, & damnum factum exigi? Ex part. 4. tract. 1. Resol. 72.

§. 1. **A**ffirmative respondet Pereira de manu Regia part. 2. cap. 39. num. 8. 9. & 11. vbi in tali casu docet contra Clericorum animalia plenam fidem facere ministros seculares, quibus illud officium incumbit, & mordicus hanc sententiam tuentur ut plurimum Iusticonsulti.

2. Sed ego in 1. part. tract. 2. resolut. 80. multum de hac sententia dubitavi, & nunc illam absolute reprobo cum Sanchez in opusc. tom. 2. lib. 3. cap. unico. dub. 31. num. 2. vbi mordicus docet negativam sententiam, quia iudex secularis non potest procedere neque contra personam Clerici, neque contra res Clerici, quia bona accessoria sunt personarum, & pro hac sententia citat Gregorium Lopez part. 7. tit. 15. leg. 24. verb. el ganado, vbi dicit Clericos per suum iudicem Ecclesiasticum damnandos esse, quando eorum animalia damnificant, & Castillo in leg. 70. Tauri, num. 18. dicit, quod Clerici in his casibus si contraveniant puniuntur poenis statutis per iudicem Ecclesiasticum, & ideo ab hac sententia non potest recedendum.

RESOL. CIV.

An Notarius effectus Clericus sit puniendus à iudice laico pro falsitate, quando erat laicus? Sed difficultas est, quid faciendum, si talis Clericus confecerit acta & instrumenta? Ex part. 4. tract. 1. Resol. 84.

§. 1. **N**egative respondeo cum Mastril, in dec. 159. quem citat & sequitur Guazzinus de defens. reorum tom. 1. defens. 20. cap. 9. num. 1. & Carolus de Grassis de effectibus Cleric. effect. 8. num. 15. vbi firmat

fuisse decisum, Notarium effectum Clericum non posse cognosci à iudice laico pro falsitate commissa tempore, quo erat laicus, sed difficultas est, quid faciendum, si talis Clericus confecerit acta & instrumenta: Mastrillus loc. cit. responder ei trinam monitionem faciendam esse ut abstineat, verum de hoc & merito, dubitat Io. Dominicus Tallone in pragmat. de antisano verb. 9. obser. 3. num. 12. quia Clerici sunt penitus exempti à iurisdictione laicali, ideo in tali casu contra Mastrillum dicendum esse puto, quod iudex laicus requirere debet Episcopum, ut eum à tali exercitio prohibeat.

RESOL. CV.

An instrumentum inchoatum possit coram iudice laico contra debitorem, qui post obligationem Clericus effectus est? Ex part. 4. tract. 1. Resol. 23.

§. 1. **I**n tali casu respondet Franchus decis. 656. procedendum esse contra Clericum quoad bona, secus autem quoad personam. Ratio est, quia iudex secularis est competens in actione reali inter laicum actorem, & Clericum conveniunt, & ita etiam tenet Fabius de Anna, lib. 2. consil. 140. num. 2. qui citat Socium, Surdum, & alios.

2. Verum contrariam sententiam prolixius tenendam esse puto. Dico igitur, quod si Clericus se obligasset per publicum instrumentum garantigiatum tempore quo erat laicus, si postea efficiatur Clericus, pro executione ipsius instrumenti non potest conveniri coram iudice laico, sed conveniendus est coram Ecclesiastico, & ita ex multis docet Carolus de Grassis de effectibus Clericatus, effect. 1. n. 1251. Genueus in praxi c. 16. num. 2. quibus adde novissime Antonium de Marinis resolut. quotidianar. cap. 189. num. 8. vbi testatur ita fuisse decisum in sacro Consilio Neapolitano anno 1625. & subdit haec verba. Haec decisio quoadvis contra clientem, mihi melius demum re considerata, admodum placuit, tanquam favens Ecclesiae libertati, iurique magis consona, & tuta, ita ut amplius ab ea non recederem, & licet Doctores supra per me relati oppositum firmaverint, nulla eis haec in re adhibenda fides, cum eorum opinio nullo nitatur fundamento, ac proinde eam penitus abolendam esse arbitramur. Haec ille.

RESOL. CVI.

An si quis effectus Clericus postquam lis contra eum coram iudice seculari mota est, possit apponere declinatoriam pro remissione ad iudicem Ecclesiasticum? Ex part. 4. tract. 1. Resol. 38.

§. 1. **N**egative sententiam docet noster D. Carolus de Grassis tract. de effect. Cleric. effect. 1. n. 1239. vbi sic ait: Quando quis efficitur Clericus post inceptam causam coram iudice seculari, non impedit quin causa prius inchoata prosequatur coram eodem iudice, & citat pro hac sententia plures Doctores, quibus adde Surdum decis. 110. n. 3. Riecium part. 4. decis. 218. n. 3. & Squillantem de privileg. Cler. cap. 7. dub. 3. n. 59. qui male pro hac sententia me citat. Verum contrariam opinionem, ut nimirum Clericus effectus post litem contra ipsum in foro seculari motam statim à iudice seculari iurisdictione eximitur, tam in causa civili, quam in criminali, firmavit Genueus in praxi cap. 8. num. 5. & novissime hanc sententiam docet etiam Antonius de Marinis in qua-

Sup. hoc sit pra in Resol. 80. §. ult.